

ÖVERSIKT över agens, kliniska symtom och speciella kännetecken vid abort hos nötkreatur, får och get

Agens	Djuslag	Finns i Sverige	Zoonos	Klinik, patologi
<i>Anaplasma</i>	Nötkreatur, får, get	Ja	Ja	Aborten sker ofta i samband med akut sjukdom: Feber, nedsatt AT, nedsatt foderlust. Även dödfödda ungar. Oftast inga makroskopiska förändringar vid obduktion.
Bovin virusdiarrevirus (bvdv) Border disease virus (bd)	Nötkreatur (främst bvdv), får (främst bd)	Nej	Nej	Mycket smittsam infektion som ger immunitet. Abort, mumifierade foster, svag-/dödfödda ungar, "hairy shakers (lamm)". Oftast symtomlös infektion hos moderdjuren.
<i>Brucella melitensis</i> (främst små idisslare) <i>Brucella ovis</i> (främst får) <i>Brucella abortus</i> (främst nöt)	Nötkreatur (främst <i>B. abortus</i>), får (främst <i>B. ovis</i> och <i>melitensis</i>), get (främst <i>B. melitensis</i>)	Nej	Ja	Abort i sista trimestern, svag- /dödfödda ungar. Hälta, CNS-symtom, ret sec, metrit. Brunaktiga, läderartade fosterhinnor med exsudat kring varje placentom. Fostren har subkutana ödem och vätska i bröst- och bukhåla, lever- och mjältstas.
<i>Campylobacter fetus</i>	Nötkreatur, får, (get)	Nej	Ja	Abort i sista trimestern. Svag-/dödfödda ungar. Oftast lindriga symtom hos moderdjuren men enstaka djur kan utveckla placentit, metrit, peritonit och eventuellt sepsis. Ödematös och förtjockad placenta med mjuka nekrotiserande kotelydoner. Ibland ses svullen buk på foster och dödfödda lamm på grund av subkutana ödem/vätska i kroppshålor, och/eller fokala levernekroser.
<i>Chlamydomphila abortus</i> Enzootisk abort	(Nötkreatur), får, get	Nej	Ja	Abort under de sista 2-3 dräktighetsveckorna, död- eller svagfödda lamm/killingar (som knappast lever länge), eventuellt mumifierade foster. (Infektion i sen dräktighet kan medföra abort först vid nästa dräktighet). Oftast symtomlös infektion hos moderdjuren (ev. lindrig flytning). Kraftig placentit med nekrotiserade kotelydoner och ödematösa, mörkröda/brunaktiga fosterhinnor, ibland med rosa intorkat exsudat. De flesta foster är välbevarade. Snabb smittspridning i besättningen.
<i>Coxiella burnetii</i> (q-feber)	Nötkreatur, får, get	Ja	Ja	Abort, dödfödslar, svagfödda ungar. Ofta utan symtom hos moderdjuren. Sporadiska fall, i sen dräktighet. Förtjockade fosterhinnor med tjockt exsudat.
IBR/IPV	Nötkreatur	Nej	Nej	Abort i sen dräktighet. Moderdjuren kan ha flera olika symtom (feber, näsflöde, sår och blåsor på nos och vagina) eller helt symtomfria.
<i>Leptospira</i>	Nötkreatur, får, get	Nej	Ja	Abort under de sista 8 veckorna. Feber, anemi, Hb-uri, ikterus, hög mortalitet. Även symtomlöst. Placentit.
<i>Listeria</i>	Nötkreatur, får, get	Ja	Ja	Abort under de sista fyra veckorna. Oftast utan symtom. Eventuellt ses kvarbliven efterbörd, metrit, sepsis. Placentit.
<i>Neospora caninum</i>	Nötkreatur, får, get	Ja	Nej	Abort, dödfödslar, svagfödda ungar. Ofta utan symtom hos moderdjuren. Sporadiska fall, i sen dräktighet. Förtjockade fosterhinnor med tjockt exsudat.
<i>Salmonella</i> spp.	Nötkreatur, får, get	Ja	Ja	Abort under de sista sex veckorna, svagfödda ungar som ej orkar dia och eventuellt har diarré. Sepsis på foster och ungar. Metrit, peritonit på tackor.
<i>Schmallenberg</i>	Nötkreatur, får, get	Ja	Nej	Missbildningar, dödfödslar. Oftast inga eller lindriga symtom hos moderdjuren.
<i>Toxoplasma gondii</i>	Nötkreatur, får, get	Ja	Ja	Abort, svag-/dödfödda ungar. Oftast symtomlös infektion hos moderdjuren. I typiska fall vita fokala nekroser (2-3 mm ofta förkalkade ljusa härdar) i kotelydonerna. Varierande utseende på foster, eventuellt mumifierade.

Andra agens: *Aspergillus fumigatus*, *Trueperella pyogenes*, *Bacillus licheniformis*, *E. coli*, *Yersinia enterocolitica*, *Yersinia pseudotuberculosis*, *Streptococcus* spp., *Tritrichomonas fetus*, kaprint herpesvirus 1, *Ureaplasma diversum*, akabanevirus, mykoplasma mfl

Observera! Vid misstanke om åtgärdssjukdom eller sjukdom som lyder under epizootilagen ska du som är djurägare skyndsamt kontakta veterinär och du som är veterinär ska skyndsamt kontakta Jordbruksverket. Om du som veterinär vill diskutera bilden och få hjälp med din bedömning kan du kontakta tjänstgörande epizootolog på SVA (nåbar även på beredskapstid). Mer information finns under respektive epizootilagssjukdom.